

שמחת בית השואבה ויומא דהילולא

של כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"ר אברהם ישכר זצללה"ה –
כ' בתשרי - חול המועד סוכות תשפ"ו

שיחת קודש מאת בנו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

גרסינן במסכת סוכה דף נ"ג ע"א:

"חסידים ואנשי מעשה היו מרקדים בפניהם באבוקות של אור שבידיהם (רש"י):
זורקין אותם כלפי מעלה ומקבלים אותם, ויש הבקיאים לעשות כן בארבע אבוקות או
בשמונה, זורק את זה ומקבל את זה), ואומרים לפניהם דברי שירות ותשבחות".
(=מדברי המשנה דף נ"א ע"ב)

[ומה היו אומרים?] תנו רבנן: יש מהן אומרים אשרי ילדותנו שלא ביישה את
זקנותנו, אלו חסידים ואנשי מעשה. ויש מהן אומרים, אשרי זקנותנו שכיפרה את
ילדותנו, אלו בעלי תשובה. אלו ואלו אומרים, אשרי מי שלא חטא, ומי שחטא
ישוב וימחול לו". עכ"ל הגמרא.

בביאור דברי הגמרא יש לומר, שלתקופות ילדות וזקנות, לשתייהן יש מעלה וחסרון.
בימי הילדות התפיסה של האדם חדה "הלומד ילד ככותב על נייר חדש"^א, וכמו
שאמרו בגמרא^ב על "אי זכאי הוה גמירנא להא מילתא.. למאי נפקא מינה? לגרסה
דינקותא". הרי שיש מעלה לימי הילדות שאז נקלטים הדברים על לוח ליבו של אדם
ונשארים חקוקים לעד. זו מעלת ימי הבחרות. מצד השני, החיסרון בימי הילדות הוא
חוסר יישוב הדעת ומשובת הנעורים.

לימי הזקנה, מאידך, גם כן יש מעלה מצד אחד וחיסרון מצד אחר. המעלה היא, יישוב
הדעת שבו מתברך האדם בימי הזקנה "לא בסבי טעמי, ולא בדדקי עצה"^ג. הזקן הוא
מיושב בדעתו ויש מאחוריו ניסיון וחוכמת חיים. אבל מאידך, לקלוט דברים וללמוד
חדשות שלא ניסה בהם מעולם, זה ניסיון יותר קשה בימי הזקנה מאשר בימי הבחרות,

^א אבות פ"ד מ"ב.

^ב שבת כ"א ע"ב. רש"י: אלו הייתי זוכה ללומדה הייתי גורסה כששמעתי ראשון, גרסה דינקותא, מתקיים יותר

משל זקנה.

^ג שבת פט, ב.

שאז הרי זה כדיו כתוב על נייר מחוק⁷. בימי הזקנה גם הכוחות של האדם חלשים, ואינו בעל כוח התמדה כמו אשתקד.

בזה מובן שחסידים ואנשי מעשה, אשר היו צדיקים מעיקרם ולמדו תורה הרבה, היו משתבחים בכך שילדותם לא ביישה את זקנותם, היינו למרות שבילדותם היה בהם משובת נעורים, וזה לא מתאים לימי הזקנה של עכשיו כשהם מיושבים בדעתם, מכל מקום היו אומרים **'אשרינו ילדותנו שלא ביישה את זקנותנו'**, היינו לפי שהיו צדיקים מעיקרא ומנצלים היטב את ימי הנעורים שלהם בבחינת מה שאמר דוד המלך⁸ **"פְּחָצִים בְּיַד־גִּבּוֹר כֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים, אֲשֶׁרִי הַגִּבֹּר אֲשֶׁר מָלָא אֶת־אֲשָׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא יִבְשׁוּ, כִּי־יִדְבְּרוּ אֶת־אֲוִיבִים בְּשֹׁעַר"**. היינו, אם תראה מי שידי רב לו בתורה ויודע להשיב מלחמה שעה במלחמתה של תורה, אות היא כי לא ביטל את ימי נעוריו ולכן זכה למלא אסמיו בתורה ובחכמה.

אבל בעלי תשובה, אצלם זה בדיוק להיפך, בילדותם לא זכו ללמוד, אמנם זקנותם שמצטיינת ביישוב הדעת הניעם להבין כי לא טובה דרכם והם שינו מאז אורחותיהם מן הקצה אל הקצה, לכן אמרו **'אשרי זקנותנו שכיפרה את ילדותנו'** היינו שהיא 'קינחה' כביכול את בושת נעוריהם, במה שזכו להישתל בבית ה' לכל הפחות בזקנותם כשטרם נעשה מאוחר מדי.

ובזה יש לפרש גם כן תחילת דברי המשנה שאמרה כי **'חסידיים ואנשי מעשה היו מרקדים לפנייהם באבוקות של אור שבידיהן'** ורש"י מפרש 'זורקים אותם כלפי מעלה ומקבלים אותם, ויש שבקיאם לעשות כן בארבע אבוקות או בשמונה', ולכאורה מה השייכות בין מה שהיו החסידים עושים באבוקות של אור שבידיהם, לבין מה שהיו אומרים??

אכן לפי האמור מובן, שאבוקות אור הללו היו לאו דווקא במובן הגשמי אבוקות אור של ממש, למרות שמדי פשוטן לא יצאו. אלא הכוונה באבוקות אור הללו אל תקופות החיים השונות שעברו עליהן, שהיו מאירות באור יקרות כל אחת כפי עניינה, כפי המבואר שלימי הבחורות יש מעלה נפרדת בפני עצמה ולימי הזקנה יש מעלה נפרדת לעצמה, ושתייהן צריכות זו לזו ומשלימות זו את זו.

שכן מין שבח זה היה גלום במה שהיו אומרים **"אשרי ילדותנו שלא ביישה את זקנותנו"** היינו לפי שהיו הם משתמשים בשני מיני הכוחות כאחד וזורקים אותם כביכול כלפי מעלה, היינו שהיו מנצלים היטב כל כוח וכוח שבהם בכל גיל וגיל שהיו מצויים בו לענייני מעלה כביכול, כלומר לתורה ולעבודת שמים. ואומנות זו הייתה

⁷ אבות פ"ד, שם.
⁸ תהלים קכה, ד-ה.

בידיהם שאבוקה אחת לא נגעה בחברתה, היינו שאף תכונה לא הייתה סותרת את תכונת חברתה, ושינון שבילדותם לא היה נוגע כלום במשוכת נעוריהם, ומאידך זקנותם ותשות כוח שכלם לא הייתה מונעת את התמדתם ושינונם, אלא את כולם היו זורקים כלפי מעלה, באופן שילדותם לא הייתה מביישת כלל את זקנותם, למרות שבימי הילדות דרך הנער להשתובב קצת בכל זאת הדבר לא האפיל את דמותם הרוחנית כלל.

מצד השני היו בעלי תשובה שבהם, שאף על פי שבילו את ילדותם הרחק ממחוזות התורה, מכל מקום היו תופשים את עצמם בהמשך החיים להידבק בעץ החיים של התורה הקדושה ושמירת המצוות, ולכן יכלו הם לומר **'אשרי זקנותנו שכיפרה את ילדותנו'** והביאור הוא, על פי מה שידוע כי **'תשובה מאהבה זדונות נעשות לו כזכויות'** ולכן על ידי שבזקנותם חזרו בתשובה מאהבה ואהבו את בוראם בכל נפשם ובכל מאודם, כפי שהדבר בא גם לידי ביטוי במאורע הקדוש של שמחת בית השואבה **'שמשם היו שואבים רוח הקודש'**, לכן יכלו שפיר לומר **'אשרי זקנותנו שכיפרה את ילדותנו'** היינו שהיא הפכה את זדונות נעוריהם לזכויות, ובכך הם הרגישו מאושרים שעל ידי התשובה שלהם חזרו להם ימי נעוריהם שהיה נדמה להם שאבדו להם והלכו לגמרי לאבדון ח"ו.

ומה שכתב רש"י הקדוש (שם) **'יש הבקיאים לעשות כן'** (=לזרוק כלפי מעלה וכו') **בארבע אבוקות או בשמונה'**, היינו לרמוז על כך שהיו ביניהם כאלה חסידים ואנשי מעשה שהיו מסוגלים לשלב בין ארבע או אפילו שמונה כוחות ומידות הפכיות הנראות כסותרות זו את זו, ובכל זאת לא נגעה אחת מהן בחברתה אף כמלוא הנימה אלא כולן היו נזרקות כלפי מעלה ויורדות שוב כלפי מטה, ואוחז בהן שנית וזורקן, וחוזר חלילה.

ובין כל הללו היה קיים מכנה משותף אחד שבו נתפסו כולם, כמאמר הגמרא **'אלו ואלו היו אומרים אשרי מי שלא חטא, ומי שחטא ישוב וימחול לו'** כלומר, הטוב ביותר הוא מי שלא טעם מטעם החטא, אבל גם מי שחטא עדיין יש לו אפשרות לשוב בתשובה שלימה ואז יימחל לו. ומכאן יצא חיזוק לכל מי שהשתתף בשמחה אלוקית זו שלכל אחד ואחד יש שייכות אל הקדושה עד שלעולם לא יאמר נואש לנפשו חלילה רק **'ישוב וימחול'**.

*

התאספנו כאן היום כולנו לשמחת בית השואבה בסוכה, וגם כדי לציין את חלות יומא דהילולא העשרים של כ"ק אאמו"ר הרה"צ זצללה"ה.

איני יודע אם יש עניין לציין יומא דהילולא של עשרים שנה דווקא, אבל חשבתי אולי בדרך צחות, שאם הגמרא מצינת שאין אדם עומד על דעת רבו אלא לאחר 'ארבעים שנה', הרי שלאחר 'עשרים שנה' אולי אפשר לעמוד על 'חצי מדעת רבו' כביכול.. ואין הכוונה בכמות דווקא, אלא דווקא באיכות, זאת איני יודע. אך מה שברור, שככל שאנו מתרחקים והולכים מן יום ההסתלקות של אדם גדול, הרי מצד אחד הולכת ונשכחת דמות קדשו כהווייתה מאתנו, אולם מצד השני מקבלים זויות אחרת של הבנה, תלוי במידת הדבקות ברבו שהייתה לכל אחד ואחד. וכמו בתמונה מצוירת, שכאשר עומדים קרוב מדי אליה אין רואים את התמונה במלוא היקפה, רק כאשר מתרחקים הימנה מעט מעט אז. ובמובן זה נמצאים הננו עשרים שנה לאחר הסתלקות אבינו רוענו רבנו זללה"ה, שזהו זמן להתבונן צדיק מה פעל, ועל ידי התבוננות אפשר להגיע לאלה הדברים, כי כשנמצאים קרוב מדי יש צדדים שלפעמים אין זוכים לראותם או לשים לב אליהם, ורק אספקלריית הזמן מחדדת את קיומם של אותם צדדים או תכונות, שאולי מקודם לא שמנו ליבנו בצורה מספקת אליהם.

באותו אופן בכל פעם של יומא דהילולא שהננו עוברים בו מדי שנה בשנה, עולה עוד מדמות דיוקנו ועוד קו באישיותו המזהירה של כ"ק אבא מארי זצלה"ה שהיה דמות נגוהות, שבעודו מהלך בין החיים לפעמים לא שמנו לב לנקודות אלה או שהתרגלנו אליהן, או שחשבנו שכך זה טבעי ואין בו משום חידוש. אבל באמת היה דמות אדם השלם בכל מידה נכונה, ואף גילם לפעמים דבר והיפוכו כמו שאמרו ז"ל 'מטבע של אברהם אבינו, זקן וזקנה מצד אחד, בחור ובתולה מצד השני'. וביארו בזה, שיש באדם שני כוחות והם כוחות הבחורות והזקנה כפי שהקדמנו מזה לעיל, אבל אצל אברהם אבינו התאחדו והתמזגו שני הללו ביחד וכללו את שני צדדי המטבע, עד שמצד אחד היה בחור ובתולה ומצד השני זקן וזקנה (כמאמר 'ואברהם זקן בא בימים' שבא מכוח שני סגולות הללו ביחד ולא הייתה אצלו כל סתירה ביניהם). ככה היה בחינה זו באאמו"ר זי"ע.

רצוני הפעם לעמוד על מידת אהבת התורה שהייתה מפעמת בקרב כ"ק מרן אאמו"ר הרה"צ זצלה"ה. היות שאאמו"ר היה איש צנוע מאוד, הרי לא רבים ידעו ושמנו לב לכך שאאמו"ר עוד בשנים שלפני המלחמה היה מועמד רציני לשמש כרב בעיר ואם בישראל בשם 'הרובשוב' בפלך לובלין, שהייתה מיושבת בעדה גדולה של 'ראדזינער חסידים' ורק מפני סיבות שאין כאן המקום לפורטם וויתר אאמו"ר זצלה"ה על כיסא הרבנות הנחשקת הזו, וזאת לאחר שמרן גיסו כ"ק אדמו"ר רבנו שמואל שלמה זצוקלה"ה דחף בכל כוחו למען המינוי, ויש לזכור שאז היה אאמו"ר פחות מבן

^ר עבודה זרה ה, ב.

^נ בבא קמא צז, ב.

שלושים! ומכל מקום חשקו בו כאישיות שתעטר את הקהילה. מפרט זה לא דיבר מרן מאומה ורק 'במקרה' נודע לנו זאת.

כמו כן התפרסמו חידושים ממרן זללה"ה עוד בשנות בחרותו בירחונים תורניים נחשבים כדוגמת 'הבאר' שהיה קובץ מפורסם בפולין ויצא על ידי הרב מביסקוביץ הרב צבי פרידלינג זצ"ל, שהיה חתן הרבי ממרקישוב. גם מזה לא הזכיר מרן זצ"ל כלום רק 'במקרה' נודע לנו גם זאת. ואין אנו מדברים על השנים הבאות לאחר החורבן, כאשר מילא את מקום אביו הגדול בעטרת הרבנות של העיר 'סוסנובצה' ליד 'בנדין' וחולל שם גדולות ונצורות למען פליטי המלחמה בגוף וברוח, והדברים עתיקים. מכל הללו לא דיבר מרן כמעט מאומה, מחמת צניעותו הרבה.

כ"ק אבא מארי היה ממש מאוהב (פארליבט) אין די הייליגע גמרא מיט רש"י. אזכרה ימים מקדם, כשהייתי מתעורר בבוקר מן השינה וכ"ק אבא מארי כבר ישב ליד הגמרא הגדולה (די גרויסע גמרא) ולומד בשקיקה, בנעימת קול שהיה ממש נמס באברים, זאגט די גמרא, פרעגט די גמרא, ועוצר בין נעימה ונעימה לחשוב ולהתבונן, זאגט רש"י, וכן הלאה על זה הדרך. אזכרה ימים מקדם בעוד נער הייתי כמעט תינוק, מוטל על ברכי אבא מארי זצ"ל, היה זה עוד בשנות מגורינו בחוצה לארץ, כאשר מרן הושיבני על ברכיו ליד הש"ס גמרא (דפוס ווילנא הישן) שהייתה מונחת לפניו על השולחן, והיה משנן באוזני תדיר שאהיה אי"ה תלמיד חכם ודע ללמוד, ואז אוכל ללמוד גמרא רש"י ותוספות, מהרש"א מהרש"ל מהר"ם ומהר"ם שיף וכו' וחוזר חלילה, ותיכף היה צובטני על לחיי בחיבה, והיו הדברים נאמרים במין חיבה ומתיקות כזו כצלילי מנגינה ערבה, שאי אפשר לתארה במילים.

אנוכי הקטן שהתגדלתי על ברכיו מימי קטנותי, איני זוכר פעם שעסק מרן בדברים של מה בכך (מלבד בעסקי ציבור כמובן שהיו עיניו וליבו כל הימים לגורל אחיו בני ישראל), מלבד בשינון דפי הגמרא שזה היה חיות נפשו וחשקו כל הימים. בדברי הגמרא ובפרט בדברי רש"י, מצא מרן תדיר פנינים ומרגליות שאיש לא היה מבחין בהם, כל מיני לשונות של עמקות שהיו בלועות בין השורות והלומדים עוברים עליהן, ולא פעם היה נוטל קולמוס ונייר ומעלה על הכתב על גבי פתקה קטנה (=צעטל קטן) אותן הלשונות שעמד עליהן בשעת לימודו, ומהן יתד ומהן פינה להרבה שיחות קודש שהשמיע בקרב מקהלות העדה במשך השנים הרבות, וכן ביארצייט השונים שהיה נושא בהם מדברות קדשו.

קשה לתאר במילים השמחה הרבה שאפפה את מרן בעת 'שגילה' איזה רש"י או תוספות שעמד עליו בשעת לימודו, אם הייתי נמצא בבית במחיצת קדשו היה מראה לי באצבע ברוב אהבה 'קוק וואס רש"י זאגט דא"! וכדומה, והיו עיניו בורקות ממש מרוב שמחה, וכמה פעמים אירע שלא היה איש נמצא אז במחיצתו, והיות שהיה כולל בבית

מדרשו כאן בארץ ישראל, ושם ישב ראש הכולל תלמיד חכם גדול הרב ר' משה הורביץ ז"ל, אזי אף שעסק בהאי מסכתא בכל זאת לא יכול היה מרן להתאפק וירד עם כל שנותיו במדרגות ביתו עם ה'וילנא ש"ס' בידו, וכבר אז ידע ראש הכולל שמזומנת לו שעה של נחת רוח וגילויי פנינים מבית מדרשו של מרן. כמובן היו ממתיקים סוד, כאשר מרן מראה לראש הכולל מה שמצא חבוי בין השורות באיזה גמרא או רש"י, והיו הדברים מאירים ושמחים.. כאשר משם היו הולכים מעניין לעניין ולפעמים אף שלא מאותו העניין.

אם הזכרנו את הכולל, ברצוני להזכיר את גודל חיבת הקודש של מרן ללומדי תורה וכאשר ראה או שמע 'מלמעלה' שני צורבים עוסקים בתורה, היה לפעמים מתבונן בהם בעיני קדשו ואז לא היה קץ לאשרו.

הנני זוכר מן השנים הראשונות של הכולל, שלראש הכולל הנזכר היה קול כשאגת ארי, ובפרט כשהיה מתווכח בלימוד היה 'קולות וברקים'... שלפעמים היה אפשר לשמוע זאת מבחוץ ברחוב.. וזאת למודעי שבאותן השנים טרם היה האזור מיושב ביהודים חרדים, ובוודאי שאברכי כולל היו חזיון בלתי נפרץ בכל הסביבה, ואדרבה הסביבה הייתה ברובה רחוקה מידישקייט, ורק מתי מעט 'היימישע יודן' זעיר פה וזעיר שם התגוררו באזור, והיה אפילו כאלה שהגישו 'התנגדות' להקמת בית המדרש ומרכז התורה ותפילה באזור זה שהיה לדבריהם 'אזור מגורים' ולא אזור של 'בתי כנסיות' או מוסדות וכדומה, ואין רצוננו להזכיר מזה. על כל פנים היה זה בתחילת הכולל, כאשר נפתח שם הכולל בראשות ראש הכולל הנזכר, והיו לא פעם 'קולות וברקים' בחוץ עד שחשבו שאולי רבים שם בפנים... עד שבאו ואמרו כמה מן השכנים שזה מפריע להם הצעקות האלה... כאשר בא ראש הכולל למרן ואמר מה יעשה שזה מפריע, האם יפסיק מלדבר בלימוד. אמר לו מרן אדרבה, אם כך 'יצעק יותר בקול'... ואחר כך נפסק הדבר.

אזכרה ימים שלמדתי בישיבה גדולה וב"ה למדתי 'נישט שלעכט'... אבל מרן לא היה די שבע רצון מזה אלא חיפש והמציא בשבילי אברך תלמיד חכם משכמו ומעלה שילמד עמי בתשלום מלא והוגן, וכמובן ביקש תדיר לשמוע 'אויב ער לערנט גוט' און 'אויב ער פאַרשטייט אין לערנען'.. (=האם הוא לומד טוב ומבין בלימוד). כן היה הדבר חוזר ונשנה בעת שהתחלתי ב"ה לדרוש בבית המדרש בשבתות בגמרא ותוספות, שהיה שואל לתלמיד חכם באם אני אומר 'צו דער זאך'.. כל זאת מרוב חשקו שיהיה לי 'תכלית' בהבנת התורה ב'גמרא ותוספות' כלשונו. ואין ביכולתי בזאת לפרט רוב הפעולות שעשה עבורי מרן זי"ע מרוב חשקו ואהבתו לתורה, שזה היה תכלית כל מעייניו, ושום דבר לא נחשב בעיניו, וכל מה דדילי דיליה הוא.

זכורני כמו כן, בעת שהיה מרן בא בימים וחלש מאוד, ובקושי ירד את המדרגות מביתו לבית המדרש. שהיה הרגלו בעת הדרשה לרדת לבית המדרש ולשבת במשך כל

הדרשה במקומו, כאלו בא להאזין לדרשה... פעם אחת בעת שהיה כבר חלש מאוד, והפצרתי אבלחט"א במרן זצ"ל, שלא ירד למטה לשבת משך כל הדרשה, שזה בוודאי קשה בשבילו.. אז השיב לי מרן בזה הלשון: "איך קום נישט הערען, איך הער סיי ווי נישט (=זה היה מרוחק ממקום מושבו וכבר כבדה שמיעתו), אבל חשוב אצלי מאוד להיות נוכח בעת הדרשה שלך... סתם ולא פירש.

אם היה נקלע איזה 'תלמיד חכם' לביקור בבית מרן, אין לשער את גודל הכבוד שחילק לו מרן, בבחינת הנאמר אצל יהושפט המלך^ט 'וְאֶת־יְרָאִי ה' יִכְבֹּד' זה יהושפט מלך יהודה כשהיה רואה תלמיד חכם היה עומד מכיסאו ומחבקו ומנשקו^י.. ותיכף שאל מרן איפה הוא מרביץ תורה, והייתה מתפתחת שיחה תורנית בעניינים שונים שעסק בהם ואשר לא עסק בהם...

וכאן המקום להזכיר את גודל ענוותנותו של מרן, אשר רבים לא עמדו על כך וחשבו שזה זלזול בכבודו חלילה, בעת שישב מגיד שיעור ולמד 'דף היומי' לפני בעלי בתים היה מרן זללה"ה בכבודו יושב לא אחת ליד השולחן כאלו לומד עמהם, אף שלא היה מתערב בדברים ולא מראה כלום מכוחו בתורה, לא פעם היה נראה בעיני אנוכי הקטן כדמות זלזול בכבודו, ושאלתי למה יעשה כזאת ואף אחד אינו עושה כן, אבל מרן אאמו"ר אמר שרוצה לחזק את השיעור, וגם לכבד את המגיד שיעור, שאם יראו שהרבי יושב בעצמו בשיעור לא יתביישו לשבת גם הם בשיעור... עד כדי כך היה מוכן להוריד מעצמו. ויש לא מעט אנשים ששאלתי אותם ברבות הימים איזה הנהגה הם זוכרים ממרן, אמרו לי שזה נקודה 'שתפסה אותם' מאוד והזכירו זה כעבור שנים.

בעניין הזה הנני זוכר בעת שאמר פעם מרן באחת מדרשותיו כשעמד על דברי חז"ל בפרקי אבות^א 'מניין שעשרה שיושבים ועוסקים בתורה ששכינה עמהם... ומניין שאפילו תשעה... חמשה... שלושה... ומניין שאפילו אחד שנאמר 'בְּכָל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אֲנִי פֹרֵץ אֶת־נְשָׁמִי אֲבֹא אֵלָיָהּ וּבִרְכָתִיָּהּ'^ב, ואמר מרן בצחות לשונו שמה הכוונה 'מניין אפילו אחד' שהכוונה שהגיע רק המגיד שיעור בעצמו ולבד ממנו לא הגיע איש לשמוע השיעור... הוא נוטל שכר כולם!

אפשר עוד להאריך ולדבר כהנה וכהנה, אולם אין ברצוני להאריך, וכל מה שהבאנו אינו אלא בבחינת דוגמה בלבד ויבוא המעט ויעיד על הכלל, ומכל הנ"ל אין פלא על שהתחבב מרן זצ"ל על כל גדולי עולם שבא עמם במגע אף שהיה צנוע מאוד כאמור, ורבים לא חכמו לעמוד על סודו.

^ט תהלים טו, ד.

^י כתובות קג, ב.

^א פרק שלישי, משנה ו.

^ב שמות כ, כא.

ויהיו נא הדברים עבורנו כלימוד מוסר השכל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים, כי בוודאי נשמת מרן נמצאת עמנו כאן, על כן נלמד גם אנו להעריך ולהוקיר דברי תורה, ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו כולנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה. אגב, ראיתי בספר 'המנהיג' לאחד מן הראשונים ז"ל (רבנו אברהם אבן הירחי מלוניל) שכתב בטעם מה שהננו אומרים 'ונהיה אנחנו וצאצאינו וצאצאי צאצאינו' והרי צאצאי הצאצאים הם בכלל הצאצאים?? וכתב על זה, שהוא בבחינת מה שאמרו חז"ל^י כל שהוא תלמיד חכם ובנו ת"ח ובן בנו תלמיד חכם מובטח לו שאין תורה פוסקת מזרעו שנאמר^{יד} 'לא ימוש מפיך... מעתה ועד עולם' מכאן תורה מחזרת על אכסנייה שלה! זכותו יגן עלינו, אמן!

סעודת יארצייט של כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"ר אברהם ישכר זצוק"ל

ה' דחול המועד סוכות תשס"ח

^{יג} בבא מציעא פה, א.
^{יד} ישעיה נט, כא.

“והיו עיניך ראות את מוריד...”

מראות קודש מחיי כ"ק מרן אדמו"ר מוהרא"י זצוק"ל

כ"ק אדמו"ר זצוק"ל; לשמאלו גאבד"ק נארוול

במרכז: כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל

מימין: כ"ק אדמו"ר מסטריקוב; משמאל: כ"ק אדמו"ר ממודז'יץ

בכתיבת אות בספר תורה

עם כ"ק מרן אדמו"ר מסטריקוב זצ"ל

כ"ק מרן זצוק"ל באירוע 'הכנסת ספר תורה' בשטיבל בעיר חיפה

כ"ק אדמו"ר זצוק"ל ב'טיש חנוכה' בביתו נאווה קודש

כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל

בנשאו מדברות קדשו ביומא דהילולא של כ"ק רבותינו זי"ע